

mation security of the State. Suggests that the most vulnerable object of influence of the modern information environment is the consciousness of children and youth. Attention is drawn to the imbalance between the exponential growth of the volume of information product and the available means legal protection of a person from the harmful effects of information content, especially the productive part of the population – young and middle-aged people.

The author notes there is no law that would regulate the protection of the younger generation from the harmful effects of the Internet. Emphasizes the relevance of regulatory and legal consolidation of the institute of information hygiene as a component of the State's information security.

The article identifies the main trends in legal regulation of information security and information hygiene of children and youth in countries with developed market economies. These include: the development of a preventive approach; formation of the legal framework for the consumption of an information product; creation of legal prerequisites for social dialogue between state institutions and transnational corporations owning global Internet resources and social networks and introduction of legal liability of the latter for illegal content or its use for illegal purposes.

It is emphasized that the regulatory innovations of the Western world in the field of information and communication technologies pursue humanistic goals and focused on protecting the digital rights of children and youth, who are the most vulnerable segment of the Internet environment.

Author makes a reservation about the need to develop legal safeguards that will make it impossible to use the rules of information hygiene for the purposes of censorship, and thus to restrict a person in exercising the right to freedom of thought and speech, to free expression of their views and beliefs, which is important in the context of the development of modern civilized society and state.

Keywords: information law, information policy, internet, information threats.

УДК 340.12:004

DOI 10.31558/2786-5835.2024.1.9

Письменна Олена Пилипівна,
канд. юрид. наук, доцент, доцент кафедри теорії,
історії держави і права та філософії права
Донецького національного університету імені Василя Стуса

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ: ДЖЕРЕЛА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

У статті досліджується розвиток джерел правового регулювання інформаційних технологій в Україні. Проаналізовано розвиток правового регулювання інформаційних технологій, окреслено напрями впровадження інформаційних технологій в управлінську діяльність держави, підтверджується зв'язок розвинутого інформаційного суспільства, цифрових технологій з інформаційною безпекою, національною та державною безпекою. Розглянуто формування і реалізацію державної політики правового регулювання у сфері розвитку інформаційних технологій, ведення електронного урядування та інтеграції України до світового інформаційного простору. Проаналізовано розвиток національного законодавства, впровадження інформаційних технологій з розподілом на етапи, додатково обґрунтовано головні пріоритети і стратегічні напрями впровадження, використання сучасних інформаційних технологій для надання інформаційних та інших послуг громадянам і юридичним особам органами державної влади, можливості надання ними інформаційних та інших послуг з використанням електронних інформаційних систем, що має забезпечити прозорість послуг та обмежити бюрократизм, корупцію. Наголошується, що перехід до нової моделі інформаційного суспільства потребує належного правового регулювання на рівні національного законодавства відповідно до євроінтеграційних процесів.

Зроблено висновок, що правове регулювання інформаційних технологій має відбуватися під впливом як міжнародних актів, прогресивного досвіду окремих країн, так і власних українських реалій, спрямованих на поступовий розвиток самих технологій. Тому для України, де національна стратегія розвитку інформаційного суспільства знаходиться на стадії формування, особливо важливим є вивчення досвіду Європейського Союзу. Закріплюється твердження, що в умовах стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій є всі підстави вважати, що вдосконалення правового регулювання впровадження інформаційних технологій є підґрунтям сталого соціально-економічного, науково-технічного, національно-культурного розвитку України з урахуванням світових напрямів розвитку та окремих досягнень у сфері інформатизації суспільства, і орієнтовано на вирішення викликів, пов'язаних з розвитком інформаційного суспільства, а також підвищення результативності державного управління, національної безпеки й оборони, демократизації суспільства.

Ключові слова: джерела правового регулювання, інформаційних технологій, диджиталізація, цифрові технології, національна безпека, державна безпека, інформаційна безпека, інформаційний простір.

Постановка проблеми. Інформаційні технології все більше заповнюють сферу нашої діяльності і є доволі складними, тому аналіз досвіду та правового регулювання процесів інформатизації потребує належного дослідження для наукових узагальнень шляхом прийняття та аналізу правових актів, які підштовхують розвиток інформаційних технологій та інформаційного суспільства в Україні, що багато в чому орієнтовано на міжнародні акти. На жаль, інформаційні технології швидше розвиваються та вдосконалюються, ніж отримують належне правове регулювання і правову регламентацію, що і викликає постійні суперечки у науково-правовому середовищі.

Належне правове регулювання інформаційних технологій має в наш час здійснювати суттєвий вплив на суспільні процеси, зумовлюючи інформаційну революцію задля формування єдиного захищеного та врегульованого інформаційного простору. Сьогодні є низка серйозних проблем, пов'язаних із поширенням у суспільстві інформаційних технологій, що може бути вирішено правовими засобами шляхом впорядкування відносин, які складаються у цій сфері, та узгодженням інтересів їх суб'єктів. У межах поставлених викликів, які стоять перед Україною, під час повномасштабної агресії РФ проти України необхідно контролювати процес розвитку інформаційних технологій з огляду на інформаційну безпеку держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ґрунтовні дослідження правового регулювання інформаційних технологій у діяльності органів державної влади та створення розвиненого інформаційного суспільства наявні у працях таких науковців: А. Венгеров, Б. Кормич, Д. Лайон, А. Ткачов, С. Чванкін, А. Щеглов, М. Федоров та інші.

Метою наукової статті є аналіз та систематизація джерел правового регулювання, пов'язаних зі впровадженням інформаційних технологій у діяльність органів державної влади та створення розвиненого інформаційного суспільства.

Основний текст. Забезпеченню сталого розвитку інформаційних технологій та їх правового забезпечення з боку держави приділяється велика увага. Тому доцільним є акцент на активне впровадження електронних послуг у діяльність державних органів, що є запорукою сталого розвитку наукової, громадської, господарської та інших видів діяльності. Цифрові технології у державному секторі мають сформувати основу належного реформування інформаційно-комунікаційних технологій України та забезпечити належне правове підґрунтя. За умови становлення «цифрових» ринків, коли громадяни все більше стають фактично користувачами технологій, держава в особі державних установ повинна здійснювати стратегічні інвестиції в інформаційні технології. У «цифрову» еру, в еру розвитку технологій, які охоплюють усі сфери життя, необхідно оптимізувати роботу державних установ, що мають відповідати викликам часу [1, с. 52–53].

Пріоритетним напрямом для держави має бути «побудова орієнтованого на інтереси людей, відкритого для всіх і спрямованого на розвиток інформаційного суспільства, в якому кожен міг би створювати і накопичувати інформацію та знання, мати до них вільний доступ, користуватися й обмінюватися ними, щоб надати можливість кожній людині повною мірою реалізувати свій потенціал, сприяючи суспільному й особистому розвитку та підвищуючи якість життя за рахунок сталих засад розвитку інформаційного суспільства в Україні з використанням Концепції розвитку електронного урядування в Україні [2].

Спроби уряду приблизити українське законодавство до цифрової ери залишаються наразі актуальними. На жаль, маємо низку нормативно-правових актів, які залишились в окремих випадках лише декларативними. Часто повторення в українських нормах положень Директив ЄС не дає необхідних позитивних змін, оскільки під час їх створення не враховувались певні національні особливості: економічне становище; розвиток ділових практик; розвиток власних інформаційних технологій. Подекуди причиною прогресу в означеній сфері була відсутність самої енергії змін. Останнім часом цифровізація державних послуг значно посилилась завдяки електронним послугам, електронному документообігу.

Для належного аналізу розвитку правового регулювання інформаційних технологій України впровадження їх в управлінську діяльність держави пропонується умовно поділити на окремі історичні етапи.

Початком першого етапу маємо визначити 4 лютого 1998 року, коли було прийнято Закон України «Про Концепцію Національної програми інформатизації», в якому було визначено як головний пріоритет інформатизацію «стратегічних напрямів розвитку економіки держави, її безпеки та оборони, соціальної сфери. В якому інформатизація визначається сукупністю взаємопов'язаних організаційних, правових, політичних, соціально-економічних, науково-технічних, виробничих процесів, що спрямовані на створення умов для задово-

лення інформаційних потреб, реалізації прав громадян і суспільства на основі створення, розвитку, використання інформаційних систем, мереж, ресурсів та ІТ, створених на основі застосування сучасної обчислювальної та комунікаційної техніки» [3].

У Законі України «Про Національну програму інформатизації» передбачаються «загальні засади формування, виконання та коригування Національної програми інформатизації» [4].

Органом державного регулювання у сфері інформатизації є національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, яка утворюється відповідно до Закону України «Про телекомунікації». Про створення інформаційного суспільства у цих законах не йшлося. Цей термін в українському законодавчому просторі з'являється у тому ж році в іншому документі – Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу від 11.06.1998 р. [5], в якій було закріплено стратегічні напрями України на створення інформаційного суспільства. У межах проведених Всесвітніх зустрічей на вищому рівні з питань інформаційного суспільства (Женева, грудень 2003 року; Туніс, листопад 2005 року) була прийнята Постанова ВРУ від 1 грудня 2005 року «Про Рекомендації парламентських слухань з питань розвитку інформаційного суспільства в Україні» [6] та зазначено, що в Україні немає національної стратегії розвитку інформаційного суспільства та плану дій щодо його реалізації; немає координації між державним і приватним секторами для ефективного використання наявних ресурсів. Впровадження та використання сучасних інформаційних технологій для надання інформаційних та інших послуг громадськості органами державної влади з метою реалізації громадянами конституційних прав на вільний доступ до інформації про діяльність органів державної влади, а також забезпечення гласності та відкритості їх діяльності передбачено прийнятим Порядком оприлюднення в мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади, затвердженим постановою КМУ від 4 січня 2002 р. № 3. 13 січня 2011 р. був прийнятий Закон України «Про доступ до публічної інформації» [7].

Порядок передбачав делегування повноважень з надання адміністративних послуг органами виконавчої влади та бюджетними установами, що перебувають у їх управлінні, які мають розміщуватися на вебсайтах міністерств та інших центральних органів виконавчої влади. Закріплювався обов'язок суб'єктів владних повноважень оприлюднювати перелік й умови отримання послуг, що надаються цими органами. Використання електронної інформаційної системи «Електронний Уряд» було врегульоване відповідним Порядком, «який визначає процедуру надання органами виконавчої влади інформаційних та інших послуг громадянам і юридичним особам з використанням електронної інформаційної системи “Електронний Уряд”» [8].

Отже, перший період ознаменував перші законодавчі кроки на шляху України до визначення головних пріоритетних напрямів впровадження сучасних інформаційних технологій для надання інформаційних послуг громадянам і юридичним особам органами державної влади, можливості надання ними інформаційних послуг з використанням електронних інформаційних систем, що мало забезпечити прозорість послуг та обмежити бюрократизм та корупцію. Прогресом також першого етапу є правове закріплення питань розвитку інформаційного суспільства в Україні та стратегічна орієнтованість на інтеграцію України до Європейського Союзу.

Другий етап розпочався у 2007 році, коли була створена Міжгалузева рада з питань розвитку електронного урядування [9], яка була тимчасовим консультативно-дорадчим органом КМУ, що був утворений з метою сприяння забезпеченню координації дій з формування, виконання та реалізації програм та проєктів (завдань) розвитку електронного урядування. Основним завданням електронного урядування було визначено підготовку пропозицій щодо формування і реалізації державної політики у сфері розвитку електронного урядування та інтеграції України до глобального інформаційного простору. У 2020 році на її основі була створена Міжгалузева рада з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації [10].

Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» визначає пріоритетним напрямом державної політики розвиток національної інфраструктури інформаційних технологій, державну підтримку для нових «електронних» секторів економіки, застосування інформаційних технологій у всіх сферах життя (зокрема в уряді та засобах масової інформації і поліпшення ситуації у сфері безпеки ІТ) [11].

Національна політика розвитку інформаційного суспільства в Україні в цей період була орієнтована на вирішення таких завдань: збільшення рівня захисту прав і свобод людини та її добробуту, активізація участі громадян в управлінні державою, сприяння розвитку демократії; підвищення рівня інформаційної безпеки людини, суспільства, держави, ступінь розвитку інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури, зокрема українського сегменту інтернету; забезпечення переходу економіки до моделі науково-технічного та інноваційного розвитку, збільшення частки інформаційного продукту, сприяння якості та доступності послуг освіти, науки, культури, охорони здоров'я завдяки впровадженню інформаційно-телекомунікаційних технологій; розширення можливостей людини отримувати доступ до національних та світових інформаційних електронних ресурсів; створення нових робочих місць, поліпшення умови роботи і життя людини; поглиблення запровадження нормативно-правових засад інформаційного суспільства» [11].

На жаль, завдання, на вирішення яких була спрямована Національна політика розвитку інформаційного суспільства в Україні, не були реалізовані у повному обсязі, цьому стала на заваді низка проблем та викликів формування інформаційного суспільства в Україні.

Прогресивний Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» передбачав прийняття Інформаційного кодексу України, «включаючи до нього такі розділи, зокрема: про засади електронної торгівлі; правову охорону прав на зміст комп'ютерних програм; удосконалення захисту прав інтелектуальної власності, в тому числі авторського права при розміщенні та використанні творів у мережі Інтернет; про охорону баз даних; дистанційне навчання; телемедицину; надання органами державної влади та органами місцевого самоврядування юридичним та фізичним особам інформаційних послуг з використанням мережі Інтернет; комерційну таємницю тощо» [11]. До сьогодні Інформаційний кодекс не має свого правового втілення.

23 листопада 2011 року Указом Президента України № 1067/2011 на виконання Закону України «Про телекомунікації» створено Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (НКРЗІ), та затверджено Положення про НКРЗІ [12].

Отже, на другому етапі нормативно-правового регулювання впровадження інформаційних технологій спостерігаємо закріплення пріоритетних напрямів Національної політики у розвитку інформаційного суспільства в Україні, але не маємо належної реалізації політики формування інформаційного суспільства в Україні. Згадані прогресивні акти не були реалізовані.

Третій етап розпочався у 2013 році розпорядженням КМУ, відповідно до якого було схвалено Стратегію розвитку інформаційного суспільства в Україні: «Стратегія визначає мету, базові принципи, стратегічні цілі розвитку інформаційного суспільства в Україні, завдання, спрямовані на їх досягнення, а також основні напрями, етапи і механізм реалізації цієї Стратегії з урахуванням сучасних тенденцій та особливостей розвитку України в перспективі до 2020 року» [13].

Стратегія розкривала поняття е-економіки, е-урядування (зокрема проєктів «Електронне міністерство», «Електронний регіон», «Електронне місто», «Електронне село»); е-демократія (зокрема, впровадження інтегрованої інформаційно-аналітичної системи «Електронний парламент України»), е-освіта, е-культура, е-медицина. Засади стратегії було реалізовано прийняттям низки законів, а саме: Закону України «Про електронну комерцію» від 03 вересня 2015 року [14], Закону України «Про електронні довірчі послуги» від 05 жовтня 2017 року [15]. У 2014 році був затверджений Порядок роботи з електронними документами у діловодстві та їх підготовки до архівного зберігання [16].

Стратегію сталого розвитку «Україна-2020» було затверджено Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5. Однією з першочергових реформ ви-

значено реформу державного управління. Констатовано, що «організація роботи державних електронних реєстрів залишається неефективною – інформація в них дублюється, автоматизований обмін даними здебільшого відсутній, система ідентифікації користувачів розгорнута лише частково, а процес автоматизації послуг не завжди приводить до їх спрощення. Існує необхідність законодавчого врегулювання зазначених питань» [17].

Відповідно до Закону України «Про адміністративні послуги» [18], «надання населенню адміністративних послуг в електронній формі мало розпочатись з 1 січня 2014 р. через Єдиний державний портал адміністративних послуг. Наразі деякі послуги надаються в електронній формі органами державної влади та органами місцевого самоврядування через власні веб-сторінки» [19].

Реформування державного управління розпочалося у 2015 році з прийняттям Закону України «Про доступ до публічної інформації» та постанови КМУ «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних» від 21 жовтня 2015 року № 835. Було запроваджено Єдиний державний вебпортал відкритих даних (data.gov.ua) з метою збирання публічної інформації у формі відкритих даних та забезпечення надання доступу до неї широкому колу осіб; портал запрацював у квітні 2014 року за допомогою недержавних організацій [20].

У 2016 році Україна приєдналася до Міжнародної хартії відкритих даних та взяла на себе зобов'язання виконувати принципи хартії. Порядок ведення Єдиного державного вебпорталу відкритих даних регулюється постановою КМУ «Деякі питання оприлюднення публічної інформації у формі відкритих даних» від 30 листопада 2016 р. № 867 [21] в редакції від 01.12.2022.

У 2018 році портал був модернізований командою Opendatabot у межах проекту «Прозорість та підзвітність в державному управлінні та послугах» (Transparency and Accountability in Public Administration and Services, TAPAS) спільно з Фондом Східна Європа та Державним агентством з питань електронного урядування України [22].

У розвиток питання відкритих даних у 2018 році КМУ затверджено План дій з реалізації принципів Міжнародної хартії відкритих даних [23].

На виконання вимоги Закону України «Про відкритість використання публічних коштів» від 11 лютого 2015 року [24] розроблено Єдиний вебпортал використання публічних коштів (spending.gov.ua) – це офіційний інформаційний ресурс із відкритими даними про використання бюджетних коштів в Україні та найбільша база даних із публічних фінансів України.

Третій етап закріпив стале реформування державного управління шляхом схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні та затвердження на правовій основі електронних адміністративних послуг, оприлюднен-

ня публічної інформації через Єдиний державний вебпортал відкритих даних. Цей етап також характеризується закріпленням міжнародних принципів відкритості даних доступу до публічної інформації відповідно до зобов'язань, які Україна взяла на себе, приєднавшись до Міжнародної хартії відкритих даних.

Із 2019 року почався четвертий етап, який окреслив розвиток законодавства про електронне урядування, інформаційне суспільство та створення Міністерства цифрової трансформації України на заміну Державному агентству з питань електронного урядування з наданням йому ширших повноважень. КМУ затвердив Положення про Міністерство цифрової трансформації України (далі – Мінцифра): «Мінцифра забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері цифровізації, цифрової економіки, цифрових інновацій, електронного урядування та електронної демократії, розвитку інформаційного суспільства; формування та реалізацію державної політики у сфері надання електронних та адміністративних послуг; формування та реалізацію державної політики у сфері електронних довірчих послуг» [25] тощо.

Найбільш відомий та дієвий проєкт Мінцифри – Державні послуги онлайн – портал «Дія» [26]. Портал щільно увійшов в життя українців підтвердив очікування. «Дія. Застосунок» – мобільний застосунок з електронними документами, даними про людину з реєстрів, і з оновленням – Центрів надання адміністративних послуг.

16 грудня 2020 року був прийнятий Закон «Про електронні комунікації», який врегульовує відносини у сферах електронних комунікацій та радіочастотного спектра щодо надання та отримання електронних комунікаційних послуг, постачання та доступу до електронних комунікаційних мереж. Він містить, зокрема, поняття: дані, домен, електронна комунікація та багато інших. У законі прирівнюється поняття «електронна комунікація» та «електронна телекомунікація» – передавання та/або приймання інформації незалежно від її типу або виду у вигляді електромагнітних сигналів за допомогою технічних засобів електронних комунікацій. Дія цього Закону поширюється на відносини у сферах електронних комунікацій та радіочастотного спектра щодо надання та отримання електронних комунікаційних послуг, постачання та доступу до електронних комунікаційних мереж, забезпечення конкуренції на ринках електронних комунікацій, а також щодо користування радіочастотним спектром, ресурсами нумерації та захисту прав користувачів послуг [27].

Великим кроком на шляху до е-документообігу є прийняття Закону України «Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг», підписаного Президентом України 6 серпня 2021 року. Він врегульовує питання, пов'язані з наданням та отриманням е-послуг. Нарешті ми бачимо в українському законодавстві: тлумачення поняття електронних публічних послуг та встанов-

лення особливостей їх надання, визнання однаковими за юридичною силою паперових документів та електронних; врегульовується порядок надання публічних послуг без подачі документів, виданих іншими органами влади, які є обов'язковими для отримання послуги; закріплюється принцип мовчазної згоди, відповідно до якого публічні послуги можуть надаватись без отримання відповідних документів та відомостей від державних установ, підприємств та організацій, якщо вони не були направлені у встановлені терміни; закріплюється поняття автоматичного режиму надання електронної публічної послуги, яке дає змогу надавати послуги прозоро та мінімізує людський фактор у процесі прийняття рішень. Україна є першою державою у світі з офіційними електронними паспортами. Далі поступово планується перенесення всіх державних процесів в екосистему Дії. Мінцифра анонсує, що «цифровізація посприє створенню найзручнішої країни у світі» [28].

Процес диджиталізації у 2021 році повноцінно входить в усі сфери життя та надання державних послуг. Він спрямований на запровадження та розвиток електронного урядування, а також запровадження «електронізації» діяльності як важливої послуги держави своїм громадянам і юридичним особам на захист їх прав та свобод. З прийняттям Закону України «Про Національну програму інформатизації» від 01.12.2022, який набрав чинності з 01.03.2023, в основу якої покладено формування підходів для забезпечення сталого розвитку інформаційного суспільства та реалізацію широких можливостей для задоволення інформаційних потреб, реалізації прав і свобод громадян на основі своєчасної, достовірної та повної інформації, підвищення ефективності державного управління, забезпечення інформаційної безпеки та кіберзахисту держави шляхом побудови, розвитку, інтеграції та використання сучасних інформаційних систем, комунікаційних мереж, інформаційних ресурсів та технологій. Національна програма інформатизації спрямована на створення цифрових інструментів, виконання заходів Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки. Вона передбачає створення, впровадження і розвиток цифрових інструментів для мінімізації корупційних ризиків та боротьбу з корупцією загалом. Шляхом реалізації Національної програми інформатизації маємо змогу швидше впроваджувати цифрові технології, створювати, модернізувати й розвивати інформаційні та інформаційно-комунікаційні системи, засоби інформатизації, а також підвищувати кіберзахист критичної інформаційної інфраструктури, що сьогодні є дуже важливим. Це позитивно вплине на безпеку, результативність і ефективність роботи державних органів [29].

Тому з четвертим етапом пов'язані найпрогресивніші кроки запровадження е-документообігу, е-послуги, створення Міністерства цифрової трансформації України, підвищується ефективність державного управління, забезпечується ін-

формаційна безпека та кібербезпека України, у життя українців входить диджиталізація, цифрові інструменти, які мають здолати корупційні ризики та змінити свідомість українців і державних органів на користь інформаційних технологій.

Висновки. Проаналізувавши основні етапи правового закріплення інформаційних технологій, які мають все більший вплив на соціальні процеси у межах державної політики, зазначимо, що правове регулювання інформаційних технологій в Україні має бути впевненим кроком до принципово нової технологічної, економічної, соціальної, безпекової реальності, до розвиненого інформаційного суспільства. Розвинене інформаційне суспільство потребує належного правового закріплення на рівні національного законодавства відповідно до євроінтеграційних процесів. Правове регулювання інформаційних технологій відбувається під впливом запозичення міжнародних актів окремих країн, а також українських реалій, спрямованих на поступовий розвиток інформаційних технологій. Тому для України, де національна стратегія розвитку інформаційного суспільства знаходиться на стадії формування, особливо важливим є вивчення досвіду Європейського Союзу. Отже, в умовах стрімкого розвитку інформаційних технологій, без яких ми не усвідомлюємо свого життя, є всі підстави зазначити, що необхідність належного правового регулювання впровадження інформаційних технологій буде підґрунтям сталого розвитку України. Закріплення досягнень у сфері інформатизації суспільства має бути орієнтоване на вирішення важливих питань, спрямованих на розвиток інформаційного суспільства, а також підвищення результативності державного управління, забезпечення національної безпеки і оборони, демократизації суспільства.

Список використаних джерел

1. Цифрова адженда України – 2020. Концептуальні засади. URL: <https://uccr.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>
2. Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки: Закон України від 09.01.2007 № 537-V. База даних «Законодавство України». *ВР України*: офіційний вебпортал. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-16#Text>
3. Про Концепцію Національної програми інформатизації. База даних «Законодавство України». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/75/98-вр>
4. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 4 лютого 1998 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98%D0%B2%D1%80#Text>
5. Про затвердження Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу: Указ Президента України від 11.06.1998 р. № 615/98 (втратив чинність). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/615/98>
6. Про Рекомендації парламентських слухань з питань розвитку інформаційного суспільства в Україні: Постанова Верховної Ради України від 1 грудня 2005 р. № 3175-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3175-15#Text>
7. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>

8. Порядок надання інформаційних та інших послуг з використанням електронної інформаційної системи «Електронний Уряд»: наказ Державного комітету зв'язку та інформатизації України від 16 серпня 2003 р. № 149. База даних «Законодавство України». *ВР України*: офіційний вебпортал. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1066-03>
9. Про утворення Міжгалузевої ради з питань розвитку електронного урядування: постанова Кабінету Міністрів України № 4 від 14 квітня 2009 р. (втратила чинність). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4-2009-%D0%BF#Text>
10. Про утворення Міжгалузевої ради з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації: постанова Кабінету Міністрів України від 8 липня 2020 р. № 595. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-2020-%D0%BF#Text>
11. Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки: Закон України від 09.01.2007 № 537-V. База даних «Законодавство України» / *ВР України*: офіційний вебпортал. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-16#Text>
12. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації: Указ Президента України від 23.11.2011 № 1067/2011. URL: <tps://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1067/2011#Text>
13. Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.05.2013 № 386-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80#Text>
14. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017 р. № 2155-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19>
15. Про електронну комерцію: Закон України від 03 вересня 2015 року № 675-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/675-19>
16. Про затвердження Порядку роботи з електронними документами у діловодстві та їх підготовки до передавання на архівне зберігання: Наказ Міністерства юстиції України від 11.11.2014 року № 1886/5. URL: <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1421-14>
17. Стратегія сталого розвитку «Україна-2020»: Указ Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
18. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>
19. Сучасний стан, проблеми і перспективи розвитку в Україні електронних адміністративних послуг: аналітична записка Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1716/>
20. Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 року № 835. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/835-2015-%D0%BF#Text>
21. Деякі питання оприлюднення публічної інформації у формі відкритих даних: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.11.2016 р. № 867. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/867-2016-%D0%BF#Text>
22. Як новий портал змінить якість відкритих даних? URL: <https://web.archive.org/web/20180925164017/https://opendatabot.ua/blog/240-data-gov-ua>
23. Про затвердження плану дій з реалізації принципів Міжнародної хартії відкритих даних: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2018 р. № 900-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-planu-dij-z-realizaciyi-principiv-mizhnarodnoyi-hartiyi-vidkritih-danih>

24. Про відкритість використання публічних коштів: Закон України від 11.02.2015 року № 183-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183-19#Text>
25. Питання Міністерства цифрової трансформації: постанова Кабінету Міністрів України від 18.09.2019 р. № 856. База даних «Законодавство України». *ВР України*: офіційний веб-портал. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-%D0%BF#Text>
26. Портал Дія. URL: <https://diia.gov.ua/>
27. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 5 липня 1994 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#Text>
28. Федоров М. Цифровізація посприяє створенню найзручнішої країни у світі. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/verhovna-rada-ukrayini-uhvalila-derzhavnij-byudzhet-na-2021-rik>
29. Про Національну програму інформатизації. Закон України від 1 грудня 2022 року № 2807-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#Text>

Olena Pysmenna. Information Technology: Sources of Legal Regulation

The article examines the development of sources of legal regulation of information technologies in Ukraine. The development of the legal regulation of information technologies is analyzed, and directions for the introduction of information technologies into the management activities of the state are outlined. The formation and implementation of the state policy of legal regulation in the field of development of information technologies, conduct of electronic governance and integration of Ukraine into the global information space are considered. Consideration of the development of national legislation on the introduction of information technologies with a division into stages is supported, the main priorities and strategic directions of implementation are additionally substantiated, the use of modern information technologies for the provision of information and other services to citizens and legal entities by state authorities, the possibility of their provision of information and other services using electronic information systems, which should ensure transparency of services and limit bureaucracy and corruption. It is emphasized that the transition to a new model of the information society requires proper legal regulation at the level of national legislation in accordance with European integration processes.

It was concluded that the legal regulation of information technologies should be under the influence of both international acts, the progressive experience of individual countries, and Ukraine's own realities aimed at the gradual development of the technologies themselves. Therefore, for Ukraine, where the national strategy for the development of the information society is at the stage of formation, it is especially important to study the experience of the European Un. The statement is confirmed that in the conditions of the rapid development of information and communication technologies, there is every reason to believe that the improvement of the legal regulation of the implementation of information technologies is the basis for the sustainable socio-economic, scientific-technical, national-cultural development of Ukraine, taking into account the world trends of development and individual achievements in the field informatization of society, and is focused on solving challenges related to the development of the information society, as well as increasing the effectiveness of state administration, national security and defense, democratization of society.

Keywords: *sources of legal regulation, information technologies, digitization, digital technologies, digital technologies, national security, state security, information security, information space.*